

Herpetologische ervaringen in

LABREANNE

Frankrijk

Joris Drubbel
J.Drubbel1@kpnplanet.nl

Enige jaren geleden was ik al eens een lang weekend naar de streek La Brenne in Frankrijk op vakantie geweest. Helaas is een weekend te kort om de mogelijkheden en de schoonheid van deze streek echt goed tot je door te laten dringen. Deze zomer (2009) ben ik eind juni dan ook voor twee weken afgezakt naar midden Frankrijk, de streek *Parc Naturel Régional de la Brenne*.

Dat is een natuurgebied dat ook wel het duizend meren-gebied van Frankrijk wordt genoemd. Al sinds de Middeleeuwen is deze streek het hart van de Franse karperteelt. Deze teelt vindt plaats in de vele vijvers en meren (*étangs*) die door middel van een sluizensysteem met elkaar in verbinding staan. Om nu het hele hebben en houden van de eeuwenoude karperteelt uit te gaan leggen, gaat wat ver en is ook niet van belang voor dit artikel. Bottomline is dat door deze wijze van landschapsgebruik het landschap zeer natuurrijk is gebleven met een zeer grote diversiteit aan flora en fauna. Aan vogels, libellen, vlinders, speciale planten, amfibieën en reptielen is in deze streek dan ook absoluut geen gebrek! En uiteraard is de streek zeer in trek onder de vele karpervissers die Europa rijk is.

De omgeving

Ik heb samen met mijn broer Mathijs en zijn vriendin Mandy twee weken doorgebracht op de camping l'Oasis du Berry in St. Gaultier om eens twee weken flink te *fieldherpen* (waarnemen van herpetofauna in de vrije natuur) en eens te zien wat we aan vogels konden spotten. Op internet vind je al heel snel een heel scala aan vogelreisverslagen over deze streek en het moet gezegd worden, we hebben echt heel veel soorten vogels gezien. Aan de hand van die verslagen kom je al snel tot een lijst van mogelijke succesvolle plekken om ook het geluk eens te beproeven en te zien of er naast de vele fraaie gevederde diertjes wellicht ook wat geschubde rondkruipen...

Vanuit onze camping konden we vrij snel het gebied doorkruisen en de bewegwijzering is prima. Aangezien ecotoerisme daar echt voet aan de grond krijgt, zijn er veel kaarten en folders van het gebied verkrijgbaar. In de streek zijn een aantal bezoekerscentra opgericht en ook bij de meeste

Toornslang (*Hierophis viridiflavus*) met melkogen, op het punt van vervellen.

meren zijn goede observatiehutten gebouwd om de natuurvorsers tot dienst te zijn. Onder andere bij *Maison du Parc* en *Maison de la Nature* (beide vlakbij het dorpje Rosnay gelegen) zijn echt fantastische wandelingen te maken met de kans op echt allerlei observaties en face-to-face ontmoetingen met de 'local wildlife.'

Fieldherping

Maar goed, fieldherping dus! Met de wetenschap dat in de streek aan slangen alleen al de Ringslang, Adderringslang, Aspisadder, Geelgroene toornslang, Gladde slang en de Esculaapslang voorkomen, moest dat qua waarnemingen wel goed komen toch? Daarnaast ook veel hagedissensoorten, diverse kikkers en padden en als kers op de taart is de streek ook nog de bakermat van een gezonde populatie *Emys orbicularis*, de Europese moerasschildpad!

In die twee weken hebben we veel observaties van de moerasschildpadden in de vele meertjes gedaan. Bij *Maison de la Nature* hadden we in Étang Cistude (what's in a name!) zelfs het geluk een groot aantal jonge diertjes van nog geen vijf centimeter te vinden, die druk aan het fourageren en zonnen waren. Daarnaast ook een aantal uitgegraven en leeggeroofde nesten aangetroffen. Verder altijd wel ergens een zonnende schildpad te zien op een van de vele houtstronken die in *les étangs* liggen.

En omdat de schildpadden migreren tussen de *étangs*, of op zoek zijn naar een eiafzetplek, en zo dus ook regelmatig op de weg worden aangetroffen en dientengevolge erg kwetsbaar zijn, is er zelfs een speciaal verkeersbord voor gemaakt!

Ook hebben wij aan slangen de volgende dieren, al dan niet op foto en film, te pakken gekregen: Ringslang (zowel zwemmend, jagend en roadkill), Adderringslang, Aspisadder (tweemaal vluchtig gezien) en onze absolute vakantietopper: de Geelgroene toornslang. Van deze soort hebben we

Boven: Habitat *Emys orbicularis*

Onder: Nestpredatie van *Emys orbicularis*

→ Boven: Hatchling *Emys orbicularis*

→ Onder: *Pelophylax esculentus*

Hyla arborea

diverse exemplaren gezien en ook gevangen vlakbij een ruïne van een oud boerderijtje. Deze mooi gekleurde slang kan een lengte bereiken van 1,20-1,50 meter en bij hanteren is hij erg bijtgraag. Maar meestal zal hij bij ontdekking eerst razendsnel en met veel tumult vluchten. Aangezien wij vooral zochten onder stammetjes en oude golfplaten etcetera op de grond, was het elke keer weer spannend wat je onder een plaat zou aantreffen als je deze optilde: niets of toch weer een slang. En aangezien ook de giftige *Aspisadder* daar huist, was oppassen echt de boodschap!

Tijdens mijn eerdere verblijf in de streek stond ik op de Camping Municipal in Rosnay. Langs deze kleine en goedkope camping loopt langs de visvijver en de akkers een pad dat uiteindelijk bij een ruïne van een boerderijtje uitkomt. Dat was zeker een van onze favoriete plekken om slangen en hagedissen te zoeken. Echt elke keer was raak daar.

Westelijke smaragdhagedis (*Lacerta bilineata*)

Tenslotte

Los van deze, voor reptielenliefhebbers, heel leuke waarnemingen hadden we uiteraard ook echt een hele waslijst aan vogels. Zo zijn onder andere de blauwe reiger, purperreiger, kwak, koereiger, grote en kleine zilverreiger, hop, rode wouw en nog veel meer soorten waargenomen. Voor een volledige lijst aan mogelijke vogelwaarnemingen is internet the place to be. En zelfs met slecht weer kan je toch een heel leuke dag hebben door een uitstapje naar twee reptielenparken te maken.

Al met al een superstreek om eens op vakantie te gaan. Iedereen die amfibieën en reptielen een warm hart toedraagt zal wel iets van zijn of haar gading vinden! Bon voyage!

Literatuur

- ROGNER, M., 2009. Chelonian Library deel 4: European pond turtle. Edition Chimaira, Frankfurt am Main. ISBN 978-3-89973-604-5.
- BOYER, P. & R. DOHOGNE, 2008. Atlas de répartition des reptiles et amphibiens de l'Indre. Indre Nature, Châteauroux. ISBN2-9519430-2-4.
- DOHOGNE, R. & P. BOYER, 2002. Les reptiles dans L'Indre. Indre Nature, Châteauroux. ISBN 2-9519430-0-8.
- STUMPEL, T. & H. STRIJBOSCH, 2006. Veldgids amfibieën en reptielen. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978 90 5011 168 3.

Summary

Herpetological observations in La Brenne, France

During two weeks in June 2009 we went on a herpetological trip to Parc Naturel Régional de la Brenne, France. This part of France is known for its beautiful nature. Lots of reptiles and amphibians still can be found here in large numbers. Our main goal was to observe the European pond turtle (*Emys orbicularis*) in its natural habitat. Several observations were made on adult as well as on juvenile turtles. Beside the turtles some species of snakes were found. Some locations are described.

Waargenomen dieren

Naam	Nederlandse naam	Opmerkingen
<i>Emys orbicularis</i>	Europese moerasschildpad	Zowel nesten, juveniele dieren en volwassen dieren
<i>Natrix natrix</i>	Ringslang	Zwemmend en roadkill
<i>Natrix maura</i>	Adderringslang	Eenmaal onder een golfplaat
<i>Vipera aspis</i>	Aspisadder	Tweemaal vluchtig gezien
<i>Hierophis viridiflavus</i> ¹	Geelgroene toornslang	Diverse volwassen exemplaren en 1 juveniel
<i>Lacerta bilineata</i>	Westelijke Smaragdhagedis	Eenmaal waargenomen
<i>Podarcis muralis</i>	Muurhagedis	Overal aanwezig
<i>Zootoca vivipara</i> ²	Levendbarende hagedis	Overal aanwezig
<i>Bufo bufo</i>	Gewone pad	Eenmaal gevonden
<i>Epidalea calamita</i> ³	Rugstreeppad	Eenmaal gevonden
<i>Hyla arborea</i>	Boomkikker	Erg afhankelijk van het weer
<i>Rana dalmatina</i>	Springkikker	Erg talrijk en vaak gezien
<i>Pelophylax spp.</i> ⁴	Diverse groene kikkers	Honderden zo niet duizenden gezien

¹*Coluber viridiflavus* ²*Lacerta vivipara* ³*Bufo calamita* ⁴*Rana spp.*